

Kristinestads gymnasium

Studieguide

GLP2016

Planering av studierna		år 1	år 2	år 3	obl	fördj	lokala fördj	lokala tillämpade
Modersmål	MO				6	3	3	
Finska A	FINA				6	2	1	
Engelska A	ENA				6	2	1	
Tyska C	SC					8		
Franska C	FC					8		
Matematik	MAA				10	3		2
Matematik	MAB				6	2		
Biologi	BI				2	3		
Geografi	GE				1	3		
Fysik	FY				1	6		
Kemi	KE				1	4		
Filosofi	FI				2	2		
Psykologi	PS				1	4		
Historia	HI				3	3		
Samhällslära	SL				3	1		
Religion	RE				2	4		
Hälsokunskap	HÄ				1	2		
Gymnastik	GY				2	3		5
Musik	MU				1-2	2		
Bildkonst	KO				1-2	2		
Studiehandledning	SH				2			
Temastudier	TS					3		

TRYGGHET OCH TRIVSEL

- I vår skola tar vi hand om varandra och visar hänsyn och respekt. Vi har en god samtalston i klassrummet och ingriper vid osakligt beteende och mobbning.
- Vi respekterar skolans lektionstider och kommer i tid.
- Om läraren inte infinner sig till lektion inom 10 minuter bör studerandena komma och meddela kansliet/lärarrummet.
- Vi tar ansvar för vårt eget arbete och har med oss dator och annat material vi behöver.
- När skolan ordnar program deltar vi alla oberoende av vad som står på schemat.
- Vi äter på angiven tid och studerande med specialdieter meddelar köket i god tid vid frånvaro (senast samma dag kl. 8.00) Kökets tfn 040-358 3633.
- Vi har ingen mat eller dryck i auditoriet, datasalen och laboratorierna.
- Vi respekterar skolans utrymmen, möbler och utrustning.

- Studerandekårens styrelse tar ansvar för att studeranderummet är representativt.
- Vi har telefonen på ljudlöst och använder den endast i undervisningssyfte under lektionstid.
- Vi röker eller snusar inte inom skolans område. Kristinestad är en rökfri kommun.
- Studerande parkerar sina fordon på sandplanen (ingen parkerar framför trappan).

Avvikande program under en skoldag

När skolan ordnar program som avviker från den normala arbetsordningen (teaterbesök, konserter och dylikt) deltar **alla**, oberoende av hur det personliga schemat ser ut.

KURSVÄL

Man bör ha minst 75 kurser för att få avgångsbetyg från gymnasiet och betyg över avlagd studentexamen. För säkerhets skull ska man välja flera kurser så blir det inga problem ifall någon kurs inte blir avlagd. Välj alla obligatoriska kurser samt minst 10 fördjupade kurser. Den första kursen i matematik är gemensam för alla studerande. Om man efter den är osäker på vilken nivå man ska välja i matematik lönar det sig att välja lång matematik eftersom man kan byta till kort kurs senare ifall det skulle kännas så. Man väljer en obligatorisk kurs i musik och bildkonst. Dessutom bör man välja en obligatorisk kurs till, antingen musik eller bildkonst. I läroplanen finns det också tillämpade kurser. Alla tillämpade kurser bjuds inte ut varje år. Man kan välja temastudier redan under det första studieåret.

Ifall man vill tentera en kurs utan att delta i undervisningen bör man komma överens med ämnesläraren. Detta innebär självständigt arbete, arbets- och inlämningsuppgifter, som i praktiken motsvarar den arbetsmängd man har när man deltar i undervisningen i ämnet ifråga.

Gymnasienätverket Vi7 bjuder varje år ut nätkurser, som finns på en särskild kursbricka. Kurserna är fördjupade och kan väljas av studerande i grupp 2 och 3. Examinator, den som håller kursen, finns på något av gymnasierna och håller kontakt med studerande via Adobe Connect. För att delta i undervisningen på distans krävs att man har en dator med uppkoppling till internet. Närstudier innebär att man deltar i undervisningen online, man är inte bunden till en viss plats. Undervisningsplattformen Fronter används för olika arbetsuppgifter och inlämning av dem. För att avlägga en kurs på nätet krävs att man är aktiv och håller givna deadlines. Man anmäler sig till en Vi7-kurs på skolans kansli. Observera att när någon av skolans lärare är examinator i en kurs man har valt deltar man i kursen som Vi7-kurs, då ordnas inte kursen på annat sätt. Prov och förhör skrivs på den egna skolan.

Bedömning

Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring och arbete ska bedömas mångsidigt. Den studerande och vårdnadshavarna meddelas åtminstone efter avslutande av varannan period skriftligen uppgifter om den studerandes framsteg i studierna.

Kursbedömning

Den studerandes lärande ska bedömas under kursens gång. Syftet med bedömningen är att främja den studerandes lärande och ge respons på hur hen uppnår kursens mål. Efter avslutad kurs ska den studerande ges ett vitsord för sin kursprestation. Vitsordet ska grunda sig på många olika slag av prestationer som visar hur väl målen för läroämnet och kursen uppnåtts. Den studerande ska i början av varje kurs informeras om såväl de allmänna bedömningsgrunderna som de kursspecifika målen och bedömningsgrunderna för kursen.

Vanligtvis bedöms en kurs med vitsord på skalan 4 – 10. Kurserna i studiehandledning samt främst tillämpade kurser bedöms som godkänd (G) eller underkänd (U). Observera att en obligatorisk kurs bör kompletteras och en fördjupad eller tillämpad kurs inte kan räknas tillgodo ifall man inte har tillräcklig närvaro på kursen eller inte har tillräckligt med prestationer, inlämningsuppgifter och dylikt. Ett D på betyget betyder att du deltagit i kursen men saknar någon väsentlig kursprestation. Varje D bör åtgärdas inom följande period. Icke åtgärdat D innebär att kursprestationen förfaller och du blir utan kurs.

Möjlighet att höja vitsord

Ifall den studerande underkänns i en kurs skall studerande två gånger beredas möjlighet att tentera kursen vid ett förnyat förhör. Dylika tentamenstillfällen ordnas tre gånger per termin. Den studerande har möjlighet att försöka höja ett godkänt vitsord en gång utan att ha gått om kursen. Den bättre kursprestationen blir gällande.

Slutvitsord

Vitsordet för lärokursen i ett läroämne fastställs som det aritmetiska medeltalet av vitsorden för de obligatoriska kurser och nationella fördjupade kurser som den studerande har slutfört.

I lärokursen i ett ämne får den studerande högst ha underkända kursvitsord enligt följande:

Nationella kurser och nationella fördjupade	Högsta tillåtna antal underkända kurser
1-2 kurser	0
3-5 kurser	1
6-8 kurser	2
9 eller flera kurser	3

Erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier

Den studerande kan ansöka om tillgodoräknande av studier som genomförts i andra sammanhang eller erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt. Den studerande ska uppvisa ett utlåtande om sina studier eller sitt kunnande. Gymnasiet kan be den studerande att komplettera sin prestation enligt gymnasieutbildningens mål. Även studiernas omfattning ska beaktas.

Betyg

I gymnasiet används följande betyg:

Avgångsbetyg från gymnasiet ges till en studerande som har slutfört gymnasiets hela lärokurs.

1. Betyg över slutförd enskild lärokurs ges när en studerande har slutfört en eller flera av gymnasiets ämneslärokurser.
2. Betyg över utträde ur gymnasiet (skiljebetyg) ges till en studerande som avgår från gymnasiet innan hen har slutfört gymnasiets hela lärokurs.

Frånvaro

Då du har valt att avlägga en kurs genom att delta i undervisningen gäller obligatorisk närvaro. Ogiltig frånvaro inverkar på bedömningen och kan leda till att kursen inte blir godkänd eller bedömd. Vid oklara fall konsulteras grupphandledaren eller rektorn.

Lektioner för t.ex. övningskörning för körkort bör inte placeras under lektionstid.

Frånvarooanmälan sker alltid via Wilma, av vårdnadshavaren om du är under 18 år. ALL frånvaro bör anmälas.

Studerandes vårdnadshavare ska göra frånvarooanmälan via Wilma senast kl. 12.00.

Vid frånvaro från ett kursprov utan skälig orsak riskerar kursen bli obedömd.

Lovlig frånvaro: 1-2 dagar beviljas av grupphandledaren och längre tids frånvaro av rektor. Vid längre tids frånvaro görs en skriftlig anhållan via blanketten som finns på gymnasiets hemsida.

Studerandekåren

Studerandekåren vid Kristinestads gymnasium består av skolans alla studerande. Inom studerandekåren väljs en styrelse. Till studerandekårens uppgifter hör bl.a. att arbeta för de studerandes bästa, arrangera aktiviteter och delta i utvecklandet av skolverksamheten. Studerandekåren har en lärare som handledare.

VI7-kurser

Varje läsår erbjuder gymnasienätverket Vi7 gemensamma kurser på distans. Kurserna är främst tänkta för grupperna II och III. Examinator (den som håller kursen) finns på någon av Vi7-skolorna och håller kontakt med studerande via Fronter och Adobe Connect.

Att delta i en Vi7-kurs förutsätter att man har en dator med uppkoppling till internet. Det är viktigt att läsa sin e-post och följa examinatorns anvisningar. Varje kurs inleds med en obligatorisk virtuell träff. Examinator kommer överens med kursdeltagarna om när man har gemensamma träffar på Adobe Connect.

De kurser som hålls av skolans egna lärare finns inte på schemat. Studerande som har valt kursen deltar i Vi7-kursen.

Man anmäler sig till en kurs på skolans kansli, observera deadline. Man kan enbart välja sådana kurser som inte går i den egna skolan

Information om kurserna:

<https://abo.onedu.fi/zine/96article-8320>

Studentexamen

- Två tillfällen per år, höst och vår
- För att få skriva måste man vara godkänd i de obligatoriska kurserna i ett ämne
- För att bli student bör man ha minst 75 kurser
- Man skriver minst fyra ämnen: Modersmål + finska, engelska, matematik eller ett realämne. Minst ett ämne bör vara på lång nivå (A-finska, lång engelska eller lång matematik). Utöver det får man skriva så många ämnen man önskar. Observera att man kan skriva två ämnesrealprov per skrivtillfälle och att man enbart kan skriva ett ämne per dag.

DAG 1

Psykologi
Filosofi
Historia
Fysik
Biologi

DAG 2

Religion
Livsåskådningskunskap
Samhällslära
Kemi
Geografi
Hälsokunskap

- Studentexamen ska avläggas på tre på varandra följande tillfällen. Efter det kan man komplettera med andra ämnen eller höja sitt vitsord. Ett godkänt vitsord får man höja en gång, ett underkänt vitsord två gånger.
- Studentexamen digitaliseras, man skriver på dator. Digitaliseringen införs stegvis. Våren 2019 är hela studentexamen digitaliserad.
- Studentexamen har ett eget operativsystem. De studerande kommer inte in på internet utan får enbart ta del av material som hör till provet.

- I och med digitaliseringen förändras uppgiftstyperna. Bland annat ingår hörförståelserna i det digitala provet. Provet kan innehålla texter eller videoklipp. Poängsättningen ändras, till exempel är maxpoängen i en ämnesreal 120 poäng.
- Anmälan är bindande. De val man gör går inte att ändra. Till höstens examen sker anmälan senast 5 juni, i praktiken tidigare så att skolan hinner skicka allas anmälningar.
- Studentexamen kostar, en grundavgift samt en avgift för varje prov. **Studerande vid Kristinestads gymnasium och Kristiinankaupungin lukio får sina avgifter betalda av staden!** Kostar alltså ingenting för studerande vid Kristinestads gymnasium.
- Mera information får du av rektor, lärare eller www.studentexamen.fi

Skrivningarna

- Den som behöver intyg över läs-och skrivsvårigheter skaffar det i god tid.
- Om man blir sjuk skaffar man ett läkarintyg. Är man så sjuk att man inte kan komma till skolan och skriva sitt prov meddelar man skolan om detta och får skriva provet hemma.
- Alla väntar utanför skrivsalen tills rektor eller lärare öppnar dörren. Sittplatsen är olika för varje skrivning. INGA telefoner får finnas i rummet!
- Räkneapparater och tabellböcker som får användas vid vissa skrivningar (matematik, fysik, kemi och geografi) lämnas in till granskning dagen före skrivningen och fås tillbaka när skrivningen börjar.
- Ingen får lämna upp sitt prov före kl. 12.00.

Bedömning

- Ämnesläraren gör en preliminär bedömning. Den slutliga bedömningen görs av Studentexamensnämndens censorer.
- Poänggränser för ett visst vitsord är inte bestämt i förväg, man måste vänta på det slutliga vitsordet tills Studentexamensnämnden sänder resultaten till skolan. Vårens resultat kommer senast 25 maj, höstens 23 november.

Vitsorden

Kompensationspoäng

<i>L laudatur</i>	7
<i>E eximia cum laude approbatur</i>	6
<i>M magna cum laude approbatur</i>	5
<i>C cum laude approbatur</i>	4
<i>B lubenter approbatur</i>	3
<i>A approbatur</i>	2
<i>I improbatur</i>	0

Kompensation

Om man har blivit underkänd i ett obligatoriskt prov kan man med hjälp av de övriga prestationerna kompensera detta och ändå få ett studentexamensbetyg.

De underkända prestationerna delas in i 4 klasser, I+, I, I- och I=. Kompensationspoängen adderas i de godkända obligatoriska proven. 12 poäng behövs för att kompensera I+, 14 för I, 16 för I- och 18 för I=.

Omprov

Ett godkänt prov får tas om en gång. Det finns ingen tidsbegränsning för omtagning av godkänt prov.

Ett underkänt obligatoriskt prov får tas om två gånger. De två tillfällena till omprov får användas under nästa tre examenstillfällen genast efter att examinanden har blivit underkänd. Provets nivå kan bytas under förutsättning att man har ett prov på mer krävande nivå bland de obligatoriska proven i examen. Det går inte att komplettera examen med nya ämnen förrän alla obligatoriska prov har avlagts med godkända vitsord.

Om ett underkänt obligatoriskt prov har kompenseras får det tas om två gånger utan tidsfrist.

Komplettering

Man kan komplettera sin studentexamen med prov som inte ingår i den avlagda examen efter det att examen är avlagd. Inga andra tidsfrister gäller för komplettering av examen.

Datarekommendationer

Studentskrivningarna har digitaliserats och varje studerande förutsätts ha en egen dator. På de här adresserna hittar du Studentexamensnämndens anvisningar: <http://bit.ly/studentdator> (öppnar pdf) och <http://abitti.fi/studerande>

Du behöver:

- *En laptop (inte pekskärm/touch screen)*
- *En extern mus med sladd*
- *Hörlurar med sladd (gärna enkla du alltid kan ha med dig i väskan)*
- *En egen nätverksadapter via USB-uttag (vid behov)*

OBS! *Ingen trådlös utrustning får användas vid provtillfällen.*

Modersmål

Nationella obligatoriska kurser

1. En värld av texter ()

Kursen är en introduktion till modersmålsämnet på gymnasiet och har som mål att fördjupa de studerandes kunskaper om och insikter i multimodala texter och kommunikation. Den studerande vidareutvecklar sin multilitteracitet och sin förmåga att fungera målinriktat och konstruktivt som lyssnare, talare, läsare och skribent i olika kommunikationsmiljöer.

2. Språk, kultur och identitet ()

Kursen ger en bild av språkets betydelsebärande funktion tillsammans med andra verbala och nonverbala uttrycksformer. Språkets och kulturens betydelse för individen och samhället behandlas, även ur ett skönlitterärt perspektiv, och den studerandes kunskap om språk, språklig variation och kommunikation fördjupas.

3. Att analysera och tolka litteratur ()

Kursen behandlar språk och litteratur som verktyg för skapande. Den studerande fördjupar sin kunskap om språkets estetiska funktion och kulturella betydelse. Den studerande blir även allt skickligare i att tolka skönlitterära texter, både muntligt och skriftligt och kan njuta av och glädjas över skönlitteratur i olika former.

4. Text och påverkan ()

Kursen handlar om maktbruk och delaktighet genom språk och texter. Den studerande fördjupar sig i att analysera multimodala texter och litteratur utgående från texters möjlighet att påverka samhällsdebatten och får fördjupad kunskap och färdighet i argumentationsteknik och andra påverkningsmedel.

5. Text och kontext ()

Kursen har fokus på texter i ett kontextuellt perspektiv. Den studerande blir van att analysera, tolka och producera texter inom olika genrer och stilriktningar i relation till olika sammanhang och processer.

6. Berättelser i samtiden ()

Kursen behandlar aktuella kulturfenomen framför allt i ett narrativt perspektiv. Den studerande fördjupar även sina kunskaper om kommunikationsetik.

Nationella fördjupade kurser

7. Fördjupad muntlig kommunikation ()

Kursen ger den studerande möjlighet att fördjupa och bredda sina kommunikativa kunskaper och färdigheter framför allt i muntlig kommunikation samt att planera, anpassa och utvärdera sitt sätt att kommunicera i olika kommunikationssituationer. Under kursen övar den studerande sig också i att bedöma kommunikationens betydelse för mänskliga relationer och inom studierna och arbetslivet. Den studerande kan ges möjlighet att delta i slutprovet i muntlig kommunikation för andra stadiet.

8. Fördjupad skrivkompetens ()

Kursen handlar om att fördjupa och utveckla färdigheten att producera olika slag av texter. Dessutom fördjupar den studerande sig i och analyserar aktuella mediedebatter som gäller till exempel kultur och samhälle.

9. Fördjupad läskompetens ()

Under denna kurs fördjupar den studerande sina färdigheter i att analysera, tolka, producera och utvärdera olika slag av texter. Den studerande utvecklar även sitt kritiska läsande, sin läslust, sitt reflektiva tänkande och sin kulturella kompetens.

Lokala fördjupade kurser

10. Finlandssvensk litteratur ([MO10])

Lokal precisering:

Kursen genomförs i form av självstudier. Den studerande läser ett antal centrala finlandssvenska skönlitterära verk, enligt urval i samråd med examinator. Läsningen kompletteras med avsnitt ur litteraturhistoriska översiktsverk.

11. 1900-talslitteratur ([MO11])

Kursen genomförs i form av självstudier. Den studerande läser ett antal centrala västerländska skönlitterära verk från 1900-talet, enligt urval i samråd med examinator. Läsningen kompletteras med avsnitt ur litteraturhistoriska översiktsverk.

12. Språkets värld ([MO12])

Kursen genomförs i form av självstudier. Den studerande fördjupar sig i ett eller flera ämnen inom språk och kommunikation (allmän språkvetenskap, språkhistoria, dialektologi, språksociologi, språkpsykologi, grammatik, språkvård etc.).

Det andra inhemska språket, finska

Nationella obligatoriska kurser

1. Vardagsliv, närmiljö och hälsa ()

Under kursen bekantar sig den studerande med aktiviteter och situationer i vardagslivet och närmiljön. Hen repeterar och fördjupar i synnerhet sina kommunikativa färdigheter i alldagliga umgänges- och servicesituationer. Den studerande övar att uttrycka sig både muntligt och skriftligt till exempel om sin skol- och hemmiljö, matvanor, hälsa och fritidsintressen.

2. Natur och vetenskap ()

Under kursen övar man de kommunikativa färdigheterna genom diskussioner och presentationer och den studerande lär sig att dra nytta av självvärdering och kamratvärdering. Man behandlar teman som natur, miljö och vetenskap ur olika synvinklar, till exempel en hållbar utveckling, turism och rekreation. Den studerande läser några sak- och skönlitterära texter om kursens teman och fördjupar sitt ordförråd.

3. Teknik och konsumtion ()

Under kursen bekantar sig den studerande med och använder olika digitala verktyg. Man behandlar temaområdena teknik, konsumtion och handel.

4. Medierna och samhället ()

Under kursen lär sig den studerande att göra sammanfattningar samt presentera och diskutera olika medietexter som anknyter till det finska samhället. Man lägger vikt vid hur medierna uttrycker sig i sakfrågor, till exempel om politik, forskning och aktuella händelser i världen.

5. Utbildning och arbetsliv ()

Under kursen lär sig den studerande att tolka och producera olika slags texter i anslutning till kursens ämnesområden. Kursen behandlar teman som utbildning, yrken och näringsliv ur både samhällets och den studerandes synvinkel.

6. Finsk kultur och litteratur ()

Under kursen utvecklar och fördjupar de studerande sin multilitteracitet och kännedomen om finsk kultur och litteratur ur de ungas synvinkel. Den studerande läser åtminstone ett skönlitterärt verk och presenterar det muntligt eller skriftligt. Den studerande bekantar sig med några finska konstnärer, författare och kompositörer. I skriftliga uppgifter poängteras skillnaderna mellan olika genrer.

Nationella fördjupade kurser

7. Kommunicera i skrift ()

Under kursen fördjupas förmågan att tolka och producera finska texter i olika slag av skriftliga kommunikationssituationer och för olika slag av mottagare. Man analyserar och producerar både faktatexter och fiktiva texter samt texter inom olika genrer, såsom berättande, beskrivande, reflekterande, instruerande och argumenterande texter. Även förmågan att återge och översätta olika texter till och från finska övas. Vid behov kan grundläggande strukturer repeteras.

8. Kommunicera i tal ()

Under kursen lär sig den studerande att tala och uppträda på finska i olika formella och informella situationer. Den studerande lär sig att uttrycka sig fritt, göra frågeställningar, referera, diskutera, beskriva, intervjua, argumentera och hålla olika anföranden. Den studerande kan utnyttja digitala verktyg vid muntlig framställning.

Lokala fördjupade kurser

9. Preparationskurs inför studentexamen (FINA9) ([FINA9])

Kursen utformas som en repetitionskurs inför studentexamen. Olika typer av studentexamensprov övas. Under kursen skriver de studerande två fullständiga studentexamensprov i finska.

10. Tvåspråkigt samarbete med vänskola ()

Under kursen har vi regelbunden kontakt via sociala medier med en finskspråkig vänskola. Varje studerande får en sk. språkvän som man lär känna bättre. Tillsammans med språkvännen utför man olika uppgifter som har att göra med det andra inhemska språket och dess kultur. Alla kursdeltagare upprätthåller tillsammans en gemensam blogg/vlogg eller dylikt tillsammans med kursdeltagarna i vänskolan. Vänskolorna träffas två gånger per år och övernattningen sker hos språkvännen.

Främmande språk

Engelska, A-lärokurs

Nationella obligatoriska kurser

1. Engelskan och min värld ()

Den studerandes kunskaper inom språkets olika delområden kartläggs. Den studerande analyserar sina utvecklingsområden och utvärderar sina lärstrategier för språkstudier, ställer upp mål för studierna i engelska och hittar sätt att utveckla sina kunskaper både individuellt och i grupp. Under kursen reflekterar man kring den språkliga mångfalden i världen, engelskan som globalt fenomen samt språkkunskap som redskap för att utveckla den kulturella kompetensen. Kursens teman och situationer ska anknyta till studielivet, den ungas livsmiljö och behov av språkkunskap.

2. Människans sociala nätverk ()

Under kursen övar den studerande att med hjälp av olika medier delta i olika kommunikationssituationer av varierande språklig och kulturell svårighetsgrad, också i en internationell kontext. Den studerande fördjupar sin förmåga att diskutera aktivt och lyssna på andra. Hen utvecklar sin förmåga att formulera åsikter och tillsammans diskutera betydelser. Mångsidiga strategier utvecklas för olika kommunikationssituationer. Under kursen behandlas teman som anknyter till mänskliga relationer och i samband med dem även psykiskt, fysiskt och socialt välbefinnande. Man reflekterar också över teknologins och digitaliseringens betydelse för kommunikation och välbefinnande.

3. Kulturella fenomen ()

Under kursen fördjupas och utvecklas den studerandes multilitteracitet. Den studerande producerar texter inom olika genrer med betoning på de språkliga drag som kännetecknar genren. Kursens teman utgår från olika kulturella fenomen, engelskspråkiga medier och kreativ verksamhet.

4. Samhället och omvärlden ()

Under kursen utvecklar den studerande sin förmåga att söka information och läsa kritiskt samt övar sig att aktivt använda engelska. Man bekantar sig med olika debatter om samhällsliga fenomen, och fokuserar i synnerhet på hur man kan påverka som aktiv medborgare. Under kursen reflekterar man även över individens och gruppens ansvar och möjligheter att påverka i medborgarsamhället, till exempel då det gäller människorättsfrågor.

5. Vetenskap och framtid ()

Kursen fördjupar den studerandes förmåga att tolka och producera texter samt den studerandes kompetens att söka information om för hen intressanta kunskaps- och vetenskapsområden. De studerande övar sin förmåga att dela med sig av synpunkter som grundar sig på egna kunskaper eller åsikter. De reflekterar kring olika framtidsvisioner, i synnerhet i ett teknologi- och digitaliseringsperspektiv, samt över engelskans ställning som internationellt språk inom vetenskap och teknik. Temana väljs från olika fack- och vetenskapsområden.

6. Studier, arbete och ekonomi ()

Kursen fördjupar den studerandes förståelse för språkkunskap som ett socialt kapital och en färdighet för arbetslivet. Den studerande bekantar sig med textgenrer som kan komma till nytta i eventuella fortsatta studier eller i arbetslivet. Under kursen överväger och diskuterar den studerande planer för fortsatta studier, karriär och arbete även i en internationell kontext. Under kursen behandlas ekonomiska frågor som är relevanta för den unga som står på tröskeln till arbetslivet samt ekonomiska företeelser i ett större perspektiv.

Nationella fördjupade kurser

7. Hållbar livsstil ()

Under kursen fördjupar den studerande sin förmåga att tolka och producera engelska i olika skriftliga kommunikationssituationer och för olika slag av mottagare. Den studerande analyserar eller producerar texter inom olika genrer, såsom fiktiva och icke-fiktiva, berättande, beskrivande, reflekterande, instruerande eller ställningstagande texter. Man fortsätter behandla de obligatoriska kursernas teman ur ett ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbarhetsperspektiv med beaktande av de studerandes behov eller intressen.

8. Muntlig kommunikation och påverkan ()

Under kursen fördjupar den studerande sin förmåga att producera muntlig engelska, förstå talad engelska och bygga upp en dialog. Hen stärker sin förmåga att tala flytande och övar muntlig produktion som förutsätter förberedelse. Teman som behandlats i de obligatoriska kurserna repeteras eller kompletteras enligt de studerandes behov.

Lokala fördjupade kurser

9. Repetitionskurs ()

Under kursen behandlas texttyper av varierande slag. Den studerande repeterar de viktigaste strukturerna i engelskan och övar även sina färdigheter i text- och hörförståelse samt utför olika sorters skriftliga uppgifter.

10. Projektresa utomlands ()

Kursens mål är att stärka sambandet mellan de språkkunskaper den studerande inhämtat i skolan och vardagen/kulturen i ett europeiskt land. Den studerande ska på ort och ställe uppleva och ta del av den genuina atmosfären. Den studerande utför förberedande studier inom temat för projektresan genom att i förväg bekanta sig med resmålet, dess språk, kultur, historia osv

Den studerande planerar resan i stort, dvs tar reda på resrutter, boendialternativ, besöksmål, prisuppgifter etc . De planerar även hur de skall bekosta resan; ordnande av olika evenemang och försäljning av diverse produkter.

Den studerande använder aktivt de språkkunskaperna hen har lärt sig i skolan

Kursen förutsätter aktivt deltagande i alla delmoment såsom förberedelser, insamlande av medel, projektresa, eget undersökande arbete, presentationer i klass i egen skola eller på resmålet.

Bedömning: Godkänd eller underkänd

11. Leva och studera i Europa ()

Den studerande som EU-medborgare ges en möjlighet att undersöka hur man lever i andra EU- Godkänd eller underkänd länder och vilka möjligheter till studier i EU som finns för en student från Kristinestads gymnasium

Undersökningar, de studerande tar reda på hur det är att studera vid ett europeiskt universitet, vart man kan söka, vilka krav som ställs för att bli antagen, hur det är att leva och bo på den tilltänkta studieorten osv. Praktiska skrivövningar på engelska, man skriver ansökningar, söker bostad osv på det främmande språket. Om intresse finns kan man ta reda på hur det är att arbeta som Au Pair ett år.
Kursen avslutas med en muntlig presentation.
Bedömning: Godkänd eller underkänd

Franska, B2-lärokurs

Nationella fördjupade kurser

1. Viktiga frågor i livet och vardagen

Under kursen reflekterar den studerande över målspråkets betydelse i hens eget liv, nu och i framtiden. Den studerandes kunskaper i målspråket kartläggs. Den studerande analyserar och utvärderar sina färdigheter för språkstudier, ställer upp mål för sitt språklärande och hittar sätt att utveckla sina kunskaper individuellt och i grupp. De kommunikativa färdigheterna utvecklas med hjälp av olika medier. Under kursen behandlas teman och situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer.

2. Liv och levnadssätt

Under kursen fästs uppmärksamhet vid olika sociala koder och deras eventuella skillnader i kommunikation. Skriftlig kommunikation övas i någon mån. Kursens teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands.

3. Välbefinnande och omsorg

Under kursen lär sig den studerande att med hjälp av olika medier diskutera och lyssna på andra i olika kommunikationssituationer. Hen utvecklar sin förmåga att formulera åsikter och tillsammans diskutera betydelse i frågor som gäller vardagslivet. Den studerande bekantar sig med olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Den studerande reflekterar också över vilka förändringar teknologin och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande.

4. Kultur och medier

Kursen stärker den studerandes multilitteracitet. Den studerande lär känna aktuella och ur de ungas synvinkel intressanta kulturella fenomen och medier inom målspråkets språkområde eller områden.

5. Studier, arbete och framtid

Under kursen fästs vikt vid att kommunikationen är kulturellt lämplig. Kursens teman är skola, fortsatta studier och arbetsliv samt de ungas framtidsplaner.

6. Vår gemensamma jord

Under kursen fortsätter man att öva sig i interaktion och repeterar språkkunskapen utgående från de studerandes behov. Den studerande bekantar sig med möjligheterna att delta i internationellt samarbete. Kursens teman ska anknyta till naturen, olika boendemiljöer och hållbar livsstil.

7. Internationell verksamhet

Under kursen använder den studerande sin språkkunskap och stärker förståelsen för olika kulturer genom att lära känna eller delta i internationellt samarbete, volontärarbete eller arbetslivet, vid behov med hjälp av fjärruppkoppling. De språkliga målen bestäms på basis av kursinnehållet. De studerande rapporterar om eventuellt deltagande i internationell verksamhet på gemensamt överenskommet sätt.

8. Muntlig och skriftlig kommunikation

Kursen stärker den studerandes förmåga att producera text som behövs i olika kommunikationssituationer. Den studerande övar sig att producera och tolka olika textgenrer. Teman som behandlats tidigare repeteras eller kompletteras enligt de studerandes behov.

Franska, B3-lärokurs

Nationella fördjupade kurser

1. Vi bekantar oss med varandra och det nya språket

Under kursen får den studerande en bild av målspråkets ställning i världen och i förhållande till de språk hen behärskar eller har studerat tidigare. Den studerande övar sig att kommunicera i vardagliga situationer och att använda lämpliga kommunikationsstrategier samt lär sig de viktigaste artighetsfraserna.

2. På resa i världen

Under kursen övar sig den studerande att klara sig i olika sociala situationer som anknyter till resande och utträttande av vardagliga ärenden. Den studerande utvecklar användningen av kompensationsstrategier och andra kommunikationsstrategier.

3. Viktiga frågor i livet och vardagen

Den studerande övar sina kommunikativa färdigheter med hjälp av olika medier. Under kursen behandlas teman och situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer.

4. Liv och levnadssätt

Under kursen fästs uppmärksamhet vid olika sociala koder och deras eventuella skillnader i kommunikation. Skriftlig kommunikation övas i någon mån. Kursens teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands.

5. Välbefinnande och omsorg

Under kursen lär sig den studerande att med hjälp av olika medier diskutera och lyssna på andra i olika kommunikationssituationer. Hen utvecklar sin förmåga att formulera åsikter och tillsammans diskutera betydelser i frågor som gäller vardagslivet. Den studerande undersöker olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Man reflekterar också över vilka förändringar tekniken och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande.

6. Kultur och medier

Kursen stärker den studerandes multilitteracitet. Den studerande lär känna aktuella och ur de ungas synvinkel intressanta kulturella företeelser och medier inom målspråkets språkområde eller -områden.

7. Studier, arbete och framtid

Under kursen fästs vikt vid att kommunikationen är kulturellt lämplig. Kursen behandlar skola, fortsatta studier och arbetsliv samt de ungas framtidsplaner.

8. Vår gemensamma jord

Under kursen fortsätter man med diskussionsövningar och repeterar språkkunskapen utgående från de studerandes behov. Den studerande bekantar sig med möjligheterna att delta i internationellt samarbete. Kursens teman ska anknyta till naturen, olika boendemiljöer och hållbar livsstil.

Tyska, B2-lärokurs

Nationella fördjupade kurser

1. Viktiga frågor i livet och vardagen

Under kursen reflekterar den studerande över målspråkets betydelse i hans eget liv, nu och i framtiden. Den studerandes kunskaper i målspråket kartläggs. Den studerande analyserar och utvärderar sina färdigheter för språkstudier, ställer upp mål för sitt språklärande och hittar sätt att utveckla sina kunskaper individuellt och i grupp. De kommunikativa färdigheterna utvecklas med hjälp av olika medier. Under kursen behandlas teman och situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer.

2. Liv och levnadssätt

Under kursen fästs uppmärksamhet vid olika sociala koder och deras eventuella skillnader i kommunikation. Skriftlig kommunikation övas i någon mån. Kursens teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands.

3. Välbefinnande och omsorg

Under kursen lär sig den studerande att med hjälp av olika medier diskutera och lyssna på andra i olika kommunikationssituationer. Hen utvecklar sin förmåga att formulera åsikter och tillsammans diskutera betydelser i frågor som gäller vardagslivet. Den studerande bekantar sig med olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Den studerande reflekterar också över vilka förändringar teknologin och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande.

4. Kultur och medier

Kursen stärker den studerandes multilitteracitet. Den studerande lär känna aktuella och ur de ungas synvinkel intressanta kulturella fenomen och medier inom målspråkets språkområde eller -områden.

5. Studier, arbete och framtid

Under kursen fästs vikt vid att kommunikationen är kulturellt lämplig. Kursens teman är skola, fortsatta studier och arbetsliv samt de ungas framtidsplaner.

6. Vår gemensamma jord

Under kursen fortsätter man att öva sig i interaktion och repeterar språkkunskapen utgående från de studerandes behov. Den studerande bekantar sig med möjligheterna att delta i internationellt samarbete. Kursens teman ska anknyta till naturen, olika boendemiljöer och hållbar livsstil.

7. Internationell verksamhet

Under kursen använder den studerande sin språkkunskap och stärker förståelsen för olika kulturer genom att lära känna eller delta i internationellt samarbete, volontärarbete eller arbetslivet, vid behov med hjälp av fjärruppkoppling. De språkliga målen bestäms på basis av kursinnehållet. De studerande rapporterar om eventuellt deltagande i internationell verksamhet på gemensamt överenskommet sätt.

8. Muntlig och skriftlig kommunikation

Kursen stärker den studerandes förmåga att producera text som behövs i olika kommunikationssituationer. Den studerande övar sig att producera och tolka olika textgenrer. Teman som behandlats tidigare repeteras eller kompletteras enligt de studerandes behov.

Tyska, B3-lärokurs

Nationella fördjupade kurser

1. Vi bekantar oss med varandra och det nya språket

Under kursen får den studerande en bild av målspråkets ställning i världen och i förhållande till de språk hen behärskar eller har studerat tidigare. Den studerande övar sig att kommunicera i vardagliga situationer och att använda lämpliga kommunikationsstrategier samt lär sig de viktigaste artighetsfraserna.

2. På resa i världen

Under kursen övar sig den studerande att klara sig i olika sociala situationer som anknyter till resande och uträttande av vardagliga ärenden. Den studerande utvecklar användningen av kompensationsstrategier och andra kommunikationsstrategier.

3. Viktiga frågor i livet och vardagen

Den studerande övar sina kommunikativa färdigheter med hjälp av olika medier. Under kursen behandlas teman och situationer som anknyter till de ungas dagliga liv, mänskliga relationer och nätverk, intressen, fritid och hobbyer.

4. Liv och levnadssätt

Under kursen fästs uppmärksamhet vid olika sociala koder och deras eventuella skillnader i kommunikation. Skriftlig kommunikation övas i någon mån. Kursens teman är interkulturell kommunikation och kulturmöten i Finland och utomlands.

5. Välbefinnande och omsorg

Under kursen lär sig den studerande att med hjälp av olika medier diskutera och lyssna på andra i olika kommunikationssituationer. Hen utvecklar sin förmåga att formulera åsikter och tillsammans diskutera betydelser i frågor som gäller vardagslivet. Den studerande undersöker olika texter om välbefinnande, mänskliga relationer och livsskeden samt övar sig att diskutera frågor i anknytning till dem. Man reflekterar också över vilka förändringar tekniken och digitaliseringen har inneburit för kommunikation och välbefinnande.

6. Kultur och medier

Kursen stärker den studerandes multilitteracitet. Den studerande lär känna aktuella och ur de ungas synvinkel intressanta kulturella företeelser och medier inom målspråkets språkområde eller -områden.

7. Studier, arbete och framtid

Under kursen fästs vikt vid att kommunikationen är kulturellt lämplig. Kursen behandlar skola, fortsatta studier och arbetsliv samt de ungas framtidsplaner.

8. Vår gemensamma jord

Under kursen fortsätter man med diskussionsövningar och repeterar språkkunskapen utgående från de studerandes behov. Den studerande bekantar sig med möjligheterna att delta i internationellt samarbete. Kursens teman ska anknyta till naturen, olika boendemiljöer och hållbar livsstil.

Matematik

Gemensam studiehelhet i matematik

Syftet med den gemensamma studiehelheten i matematik är att väcka den studerandes intresse för matematik bland annat genom att göra hen bekant med den mångskiftande betydelse som matematiken har för människan och samhället och dess enastående och fascinerande väsen som vetenskap. I denna studiehelhet får de studerande tillfälle att förbättra de grundkunskaper som behövs för matematikstudierna och lära sig se matematiken som ett nyttigt och funktionellt redskap för att förklara och behärska händelser och situationer i samhället, ekonomin och naturen.

Nationella obligatoriska kurser

1. Tal och talföljder (MAG1)

Syftet med den gemensamma studiehelheten i matematik är att väcka den studerandes intresse för matematik bland annat genom att göra hen bekant med den mångskiftande betydelse som matematiken har för människan och samhället och dess enastående och fascinerande väsen som vetenskap. I denna studiehelhet får de studerande tillfälle att förbättra de grundkunskaper som behövs för matematikstudierna och lära sig se matematiken som ett nyttigt och funktionellt redskap för att förklara och behärska händelser och situationer i samhället, ekonomin och naturen.

7.7.2. Matematik, lång lärokurs

Nationella obligatoriska kurser

1. Tal och talföljder (MAG1)

Syftet med den gemensamma studiehelheten i matematik är att väcka den studerandes intresse för matematik bland annat genom att göra hen bekant med den mångskiftande betydelse som matematiken har för människan och samhället och dess enastående och fascinerande väsen som vetenskap. I denna studiehelhet får de studerande tillfälle att förbättra de grundkunskaper som behövs för matematikstudierna och lära sig se matematiken som ett nyttigt och funktionellt redskap för att förklara och behärska händelser och situationer i samhället, ekonomin och naturen.

2. Polynomfunktioner och polynomekvationer ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få rutin i att använda polynomfunktioner
- kunna lösa polynomekvationer av andra graden och undersöka antalet lösningar
- kunna lösa polynomekvationer av högre grad som kan lösas utan division av polynom
- kunna lösa enkla polynomlikheter
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av polynomfunktioner och vid lösning av tillämpade problem som anknyter till polynomekvationer, polynomlikheter och polynomfunktioner.

3. Geometri ()

Kursens mål är att den studerande ska

- öva sig i att gestalta och beskriva rum och former både i två och tre dimensioner
- öva sig i att formulera, motivera och använda geometriska satser
- kunna lösa geometriska problem genom att utnyttja egenskaper hos figurer och kroppar, likformighet, Pythagoras sats samt trigonometrin för rät- och snedvinkliga trianglar.
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av figurer och kroppar och vid lösning av tillämpade problem med anknytning till geometrin.

4. Vektorer ()

Kursens mål är att den studerande ska

- förstå vektorbegreppet och bli förtrogen med grunderna i vektorkalkyl
- kunna undersöka figurers egenskaper med hjälp av vektorer
- förstå principen för lösning av ekvationssystem
- kunna undersöka punkter, avstånd och vinklar i två- och tredimensionella koordinatsystem med hjälp av vektorer
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av vektorer och vid lösning av tillämpade problem där linjer och plan förekommer.

5. Analytisk geometri ()

Kursens mål är att den studerande ska

- förstå hur den analytiska geometrin knyter samman geometriska och algebraiska begrepp
- förstå begreppet ekvation för en punktmängd och kunna undersöka punkter, räta linjer, cirklar och parabler med hjälp av ekvationer
- fördjupa sin förståelse av begreppet absolutbelopp och kunna lösa enkla ekvationer med absolutbelopp av typerna $|f(x)| = a$ och $|f(x)| = |g(x)|$ och motsvarande olikheter
- kunna använda tekniska hjälpmedel för att undersöka ekvationer för punktmängder och för att lösa ekvationer, ekvationssystem, ekvationer och olikheter med absolutbelopp i samband med tillämpade problem.

6. Derivatan ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna bestämma nollställena för rationella funktioner och lösa enkla rationella olikheter
- få en klar uppfattning av begreppen gränsvärde, kontinuitet och derivata för funktioner
- kunna bestämma derivatan av enkla funktioner
- kunna undersöka förloppet hos en polynomfunktion med hjälp av derivatan och bestämma dess extremvärden
- veta hur en rationell funktions största och minsta värde bestäms
- kunna använda tekniska hjälpmedel för att undersöka gränsvärden, kontinuitet och derivata och för att lösa rationella ekvationer och olikheter samt bestämma derivatan för polynomfunktioner och rationella funktioner i tillämpade problem.

7. Trigonometriska funktioner ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna undersöka trigonometriska funktioner med hjälp av symmetrier i enhetscirkeln
- kunna lösa trigonometriska ekvationer av typen $\sin f(x) = a$ och $\sin f(x) = \sin g(x)$
- kunna de trigonometriska sambanden och
- kunna derivera sammansatta funktioner
- kunna undersöka trigonometriska funktioner med hjälp av deras derivator
- kunna använda trigonometriska funktioner när de ställer upp modeller för periodiska fenomen
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av trigonometriska funktioner och lösning av trigonometriska ekvationer samt vid bestämning av derivatan av trigonometriska funktioner i tillämpade problem.

8. Rot- och logaritmfunktioner ()

Kursens mål är att den studerande ska

- repetera räknereglerna för potenser, inklusive potenser med bråk som exponent
- känna till egenskaperna hos rot-, exponential- och logaritmfunktioner och kunna lösa ekvationer i anknytning till dem
- kunna undersöka rot-, exponential- och logaritmfunktioner med hjälp av derivatan
- kunna utnyttja exponentialfunktionen när de ställer upp modeller för olika fenomen där tillväxt eller avtagande förekommer
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökningen av rot-, exponential- och logaritmfunktioner, vid lösning av rot-, exponential- och logaritmekvationer och vid bestämning av derivatan av rot-, exponential- och logaritmfunktioner i tillämpade problem.

9. Integralkalkyl ()

Kursens mål är att den studerande ska

- förstå begreppet primitiv funktion och kunna bestämma primitiva funktioner till elementära funktioner
- förstå begreppet integral och dess samband med arean
- kunna bestämma areor och volymer med hjälp av integraler
- bli förtrogna med tillämpningar av integralkalkyl
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av egenskaper hos funktioner och vid bestämning av primitiva funktioner samt vid beräkning av integraler i tillämpade problem.

10. Sannolikhet och statistik ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna åskådliggöra diskreta och kontinuerliga statistiska fördelningar samt bestämma och tolka fördelningarnas karakteristika
- sätta sig in i kombinatorikens metoder
- bli förtrogen med begreppet sannolikhet och med sannolikhetslärans räkneregler 106
- förstå begreppet diskret sannolikhetsfördelning och kunna bestämma och tillämpa fördelningens väntevärde
- bli förtrogen med begreppet kontinuerlig sannolikhetsfördelning och kunna tillämpa normalfördelningen
- kunna använda tekniska hjälpmedel för att söka, behandla och undersöka data i digital form och för att bestämma karakteristika för fördelningar och beräkna sannolikheter med hjälp av en given fördelning och givna parametrar.

Nationella fördjupade kurser

11. Talteori och bevis ()

Kursens mål är att de studerande ska

- sätta sig in i logikens grunder, bekanta sig med principerna för bevisföring och öva sig i bevisföring
- behärska talteorins grundbegrepp och göra sig förtrogna med primtalens egenskaper
- kunna undersöka hela tals delbarhet med hjälp av delningsekvationer och kongruens mellan hela tal
- fördjupa sin förståelse av talföljder och deras summor
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av talens egenskaper.

12. Algoritmer i matematiken ()

Kursens mål är att de studerande ska

- fördjupa sitt algoritmiska tänkande
- kunna undersöka och förklara hur algoritmer fungerar

13. Föreläsningkurs i differential- och integralkalkyl ()

Kursens mål är att de studerande ska

- fördjupa sina insikter i differential- och integralkalkylens teoretiska grunder
- kunna undersöka inversa funktioner till strängt monotona funktioner
- komplettera sina färdigheter i integralkalkyl och tillämpa dem bland annat för att undersöka kontinuerliga sannolikhetsfördelningar
- kunna undersöka gränsvärdet för talföljder samt serier och deras summor
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av funktioners egenskaper och bestämning av derivator med avseende på en given variabel samt vid beräkning av generaliserade integraler, gränsvärden av talföljder och seriers summor i tillämpade problem.

Lokala tillämpade kurser

14. Repetitionskurs ([MAA14])

Kursens mål är att de studerande skall få en helhetsbild av den långa lärokursen i matematik.

15. Introduktionskurs till gymnasiematematiken ([MAA15])

Kursens mål är att de studerande skall fördjupa de kunskaper i matematik som inhämtats inom den grundläggande utbildningen.

Matematik, kort lärokurs

Nationella obligatoriska kurser

1. Tal och talföljder (MAG1)

Syftet med den gemensamma studiehelheten i matematik är att väcka den studerandes intresse för matematik bland annat genom att göra hen bekant med den mångskiftande betydelse som matematiken har för människan och samhället och dess enastående och fascinerande väsen som vetenskap. I denna studiehelhet får de studerande tillfälle att förbättra de grundkunskaper som behövs för matematikstudierna och lära sig se matematiken som ett nyttigt och funktionellt redskap för att förklara och behärska händelser och situationer i samhället, ekonomin och naturen.

2. Uttryck och ekvationer ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få vana att använda matematik när det gäller att lösa vardagliga problem och lära sig lita på sin matematiska förmåga
- förstå begreppen linjärt beroende, proportionalitet och polynomfunktioner av andra graden
- stärka sina färdigheter i att lösa ekvationer och lära sig lösa ekvationer av andra graden
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av polynomfunktioner och vid lösning av tillämpade problem som anknyter till polynomekvationer och polynomfunktioner.

3. Geometri ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få vana att göra iakttagelser och dra slutsatser om geometriska egenskaper hos figurer och kroppar
- bli skickligare i att rita plana figurer och tredimensionella kroppar
- kunna lösa praktiska problem med hjälp av geometri
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av figurer och kroppar och vid lösning av tillämpade problem med anknytning till geometrin.

4. Matematiska modeller ()

Kursens mål är att den studerande ska

- se regelbundenheter och samband hos fenomen i den reella världen och kunna beskriva dessa med matematiska modeller
- få rutin i att bedöma olika modellers lämplighet och användbarhet
- bekanta sig med att göra prognoser utgående från modeller
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av polynom- och exponentialfunktioners egenskaper och vid lösning av polynom- och exponentialekvationer

5. Statistik och sannolikhet ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få rutin i att hantera och tolka statistiskt material
- kunna bedöma olika regressionsmodeller bland annat med hjälp av kalkylprogram och kunna göra prognoser utgående från modellerna
- bli insatt i sannolikhetslärans grunder
- kunna använda tekniska hjälpmedel för att söka, behandla och undersöka data i digital form och för att bestämma karakteristikerna för diskreta fördelningar och beräkna sannolikheter. modeller som åskådliggör dem

6. Ekonomisk matematik ()

Kursens mål är att den studerande ska

- fördjupa sina färdigheter i procenträkning
- förstå de begrepp som används i affärlivet
- utveckla sina matematiska färdigheter för att kunna planera sin egen ekonomi
- stärka sina matematiska förutsättningar för att kunna bedriva studier i entreprenörskap och ekonomi
- kunna tillämpa statistiska metoder för behandling av statistiskt material
- kunna använda tekniska hjälpmedel för att göra beräkningar och lösa ekvationer i samband med tillämpade problem.

Nationella fördjupade kurser

7. Matematisk analys ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna undersöka förändringshastigheten hos funktioner med grafiska och numeriska metoder
- förstå begreppet derivata som ett mått på förändringshastigheten
- kunna undersöka förloppet hos en polynomfunktion med hjälp av derivatan
- kunna fastställa det största och minsta värdet för en polynomfunktion i tillämpningar
- kunna använda tekniska hjälpmedel vid undersökning av en funktions förlopp och vid bestämning av en funktions derivata och extremvärden i ett slutet intervall i samband med tillämpningar.

8. Statistik och sannolikhet II ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få bättre och mångsidigare färdigheter i att hantera statistiskt material
- kunna bestämma statistiska karakteristika och sannolikheter med hjälp av kontinuerliga fördelningar och tekniska hjälpmedel
- kunna använda tekniska hjälpmedel för att söka, behandla och undersöka data i digital form, för att bestämma väntevärdet och standardavvikelsen för en sannolikhetsfördelning, för att beräkna sannolikheter med hjälp av parametrarna för en given fördelning och för att bestämma konfidensintervall.

Biologi

Nationella obligatoriska kurser

1. Livet och evolutionen ()

I kursen sätter de studerande in sig i livets förutsättningar och de karakteristiska dragen hos alla organismer. Under kursen bekantar sig de studerande också med sättet att inhämta och beskriva kunskap inom biologin och med biologin som en del av det naturvetenskapliga tänkandet. Det centrala perspektivet i kursen är förståelse av evolutionen och dess betydelse. I kursen sätter de studerande in sig i livets förutsättningar och de karakteristiska dragen hos alla organismer. Under kursen bekantar sig de studerande också med sättet att inhämta och beskriva kunskap inom biologin och med biologin som en del av det naturvetenskapliga tänkandet. Det centrala perspektivet i kursen är förståelse av evolutionen och dess betydelse.

2. Ekologi och miljö ()

I kursen studeras ekologins grunder och livets mångfald samt hoten mot denna mångfald i Finland och annanstans i världen. Centrala teman är de faktorer som hotar mångfalden i naturen samt möjligheterna att bevara mångfalden. Genom kursen blir de studerande förtrogna även med andra ekologiska miljöproblem. I kursen ingår en liten undersökning eller ett litet utvecklingsprojekt som gäller ekologin eller miljöns tillstånd och som görs självständigt eller i samarbete med andra.

Nationella fördjupade kurser

3. Cellen och ärftligheten ()

Kursen ger den studerande en djupare förståelse av cellens uppbyggnad och funktion. Kursen behandlar också styrningen av cellens funktion, cellernas förökning och ärftlighetens grunder. Centralt för kursen är experimentella arbetssätt och undersökningar som de studerande utför.

4. Människans biologi ()

Under kursen blir de studerande förtrogna med människans anatomi och fysiologi. Centrala frågor är människans livsfunktioner och fortplantning samt arvsmassans och miljöns betydelse för människans hälsa. Under kursen behandlas människokroppens förmåga att anpassa sig till förändringar och försvara sig mot yttre hot.

5. Biologins tillämpningar ()

Syftet med kursen är att de studerande ska få förståelse av den biologiska forskningens betydelse för lösningen av framtidens problem. I kursen blir de studerande förtrogna med olika tillämpningar av biologin inom medicinen, industrin och livsmedelsproduktionen samt inom hållbar användning av naturtillgångarna. Centrala frågor är olika tillämpningar av genteknologi och mikrobiologi. I kursen planerar och genomför den studerande ett experiment eller en undersökning med anknytning till biologins tillämpningar. Ett försök eller en undersökning inom ett av biologins tillämpningsområden.

Geografi

Nationella obligatoriska kurser

1. En värld i förändring ()

Kursen lär den studerande granska vår föränderliga värld och dess regionala problem. Under kursen följer de studerande med aktuella nyheter från olika delar av världen och skapar sig en bild av globala riskområden med hänsyn till risker som rör naturen, miljön och mänskligheten. Kursen behandlar också den positiva utveckling som sker i olika delar av världen och möjligheter att hantera risker, skapa behövlig beredskap, förutse risker och anpassa sig till dem. Till de centrala synvinklarna hör ekosocial hållbarhet, kretsloppsekonomi och globala utvecklingsfrågor.

Nationella fördjupade kurser

2. Den blå planeten ()

Kursen behandlar naturgeografiska fenomen och fördjupar de studerandes kunskaper om atmosfärens, hydrosfärens och litosfärens struktur och processer. Den centrala infallsvinkeln är processerna i naturen och de orsakssamband som är förknippade med dessa. Under kursen bekantar sig de studerande med naturgeografins forskningsmetoder och övar sig i att tolka naturlandskap och deras uppkomst med hjälp av geomediala. Kursen ger förtrogenhet i att använda naturgeografisk information i samhället och i vardagen.

3. En gemensam värld ()

Kursen behandlar humangeografins fenomen och fördjupar de studerandes kunskaper om regionala drag i den mänskliga verksamheten. Det centrala fokusområdet är analys av de möjligheter som naturresurserna och miljön erbjuder med tanke på den mänskliga verksamheten. I kursen bekantar sig den studerande med humangeografins forskningsmetoder och övar sig i att tolka hur den mänskliga verksamheten gestaltar sig på jordklotet med hjälp av geomediala. Kursen gör den studerande förtrogen med användningen av humangeografisk kunskap i samhället och i vardagslivet.

4. Geomedia – undersök, delta och påverka ()

Kursen lär de studerande att tillämpa de geografiska kunskaper och färdigheter som de skaffat sig i de tidigare kurserna för att utarbeta en undersökningsrapport eller genomföra ett delaktighets- eller påverkansprojekt. Centrala infallsvinklar i kursen är involverande planering, globala utvecklingstrender och användningen av geomedia i forskning och påverkansarbete.

Fysik

Nationella obligatoriska kurser

1. Fysiken som naturvetenskap ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för fysik och fysikstudier
- förstå hur naturvetenskaplig kunskap byggs upp genom experimentell verksamhet och modeller som ställs upp med hjälp av resultaten av experimenten
- kunna planera och genomföra enkla naturvetenskapliga försök
- bekanta sig med grundbegrepp som gäller materiens och universums struktur och bilda sig en uppfattning om de grundläggande strukturerna i naturen
- kunna använda och tillämpa fysikaliska begrepp för rörelse på fenomen i vardagen
- kunna använda informations- och kommunikationsteknik som stöd för studierna.

Nationella fördjupade kurser

2. Värme ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa värmelärans begrepp på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och tekniken
- kunna undersöka fenomen som gäller materiens termodynamiska tillstånd och förändringar i aggregationstillstånd
- fördjupa sin förståelse av energi som centralt begrepp i fysiken
- utveckla sin förmåga att fatta beslut i frågor som gäller miljö och teknologi.

3. Elektricitet ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa ellärens begrepp på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och tekniken
- få rutin i att ställa upp matematiska modeller och använda ekvationer som anger samband mellan storheter 126
- kunna undersöka fenomen med anknytning till elektricitet experimentellt och kunna utföra grundläggande mätningar inom elläran
- kunna använda informations- och kommunikationsteknik i samband med experiment.

4. Kraft och rörelse ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa begrepp för kraft och rörelse på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och tekniken
- förstå konserveringslagarnas betydelse i fysiken
- experimentellt kunna undersöka fenomen som anknyter till kraft och rörelse
- få vana att använda och producera grafiska framställningar.

5. Periodisk rörelse och vågor ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa begrepp för periodisk rörelse och vågor på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och tekniken

- göra sig förtrogen med svängningsrörelsens och vågrörelsens grunder genom att undersöka mekanisk svängning och ljud
- kunna använda informations- och kommunikationsteknik som hjälpmedel för att ställa upp modeller.

6. Elektromagnetism ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa begrepp för elektromagnetism och ljus på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och tekniken
- kunna använda informations- och kommunikationsteknik för att producera arbeten
- få vana att uttrycka sig på sådana sätt som är karakteristiska för fysiken och att analysera argumenteringen i olika informationskällor.

7. Materia och strålning ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa begrepp för materia och strålning på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och tekniken
- fördjupa sin helhetsbild av fysiken som den vetenskap som förklarar materiens och universums uppbyggnad.

Kemi

Nationella obligatoriska kurser

1. Kemi överallt ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för kemi och kemistudier
- utveckla sina förutsättningar att delta i samhällsdebatten i frågor som anknyter till kemi
- kunna använda och tillämpa sina kunskaper om ämnens egenskaper i fråga om fenomen i det dagliga livet och i miljön
- kunna undersöka olika kemiska fenomen experimentellt och med hjälp av olika modeller samt beakta arbetarskyddsaspekterna
- kunna använda modeller av ett ämnes struktur, grundämnenas periodiska system och olika informationskällor för att dra slutsatser om ämnets egenskaper.

Nationella fördjupade kurser

2. Människans kemi och kemin i livsmiljön ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa begrepp som gäller organiska föreningar och substansmängd på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och teknologin 130
- kunna undersöka fenomen som är förknippade med organiska föreningar, substansmängd och haltmått experimentellt och med hjälp av olika modeller
- förstå hur kunskap inom kemin byggs upp genom experiment och modeller som sammanhänger med dem
- kunna använda informations- och kommunikationsteknik som hjälpmedel för att ställa upp modeller.

3. Reaktioner och energi ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa begrepp för kemiska reaktioner på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och teknologin
- kunna undersöka fenomen i samband med reaktioner experimentellt och med hjälp av olika modeller
- förstå innebörden av materiens och energins oförstörbarhet i kemin.

4. Material och teknologi ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa kemiska begrepp som gäller material och teknologi på fenomen i det dagliga livet, miljön och samhället
- kunna undersöka fenomen som berör material och elektrokemi med hjälp av experiment och modeller
- få vana att uttrycka sig på sådana sätt som är karakteristiska för kemin och analysera argumenteringen i olika informationskällor
- kunna använda informations- och kommunikationsteknik för att producera arbeten.

5. Reaktionen och jämvikt ()

Kursens mål är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa begrepp som gäller reaktioner och kemisk jämvikt på fenomen i det dagliga livet, miljön, samhället och teknologin
- kunna undersöka fenomen i anknytning till reaktioner och kemisk jämvikt med hjälp av experiment och modeller
- kunna använda matematiska och grafiska modeller för att beskriva och förklara reaktionshastighet och kemisk jämvikt och för att göra förutsägelser.

Filosofi

Nationella obligatoriska kurser

1. Introduktion i filosofiskt tänkande ()

Kursens mål är att den studerande ska

- bilda sig en underbyggd uppfattning om filosofins natur och metoder genom att sätta sig in i filosofiska problem och tänkbara lösningar på dem
- lära sig att bedöma sanningshalten i påståenden och att framföra och förutsätta motiveringar till åsikter och påståenden samt att uppfatta strukturen i framförda motiveringar och bedöma deras giltighet
- känna till och genom olika övningar lära sig att tillämpa filosofiska arbetssätt, såsom att ifrågasätta antaganden, klassificera och definiera begrepp samt använda tankeexperiment och motexempel
- fördjupa sig i några centrala filosofiska frågor och begreppsliga distinktioner i anslutning till dem
- känna till grundläggande kunskapsteoretiska distinktioner, kunna analysera och värdera olika tankeföreställningar och bekanta sig med kunskapsinnehållet i något av gymnasiets läroämnen.

2. Etik ()

Kursens mål är att den studerande ska

- lära känna den filosofiska etikens centrala begrepp, frågor och teorier samt grunderna i miljöfilosofi
- förstå vad som kännetecknar normativa påståenden och förhållandet till deskriptiva påståenden och kunna motivera uppfattningar om det goda och det rätta
- kunna analysera meningen med sitt liv och sina livsval med hjälp av filosofiska begrepp
- kunna motivera moralens förpliktande karaktär samt tillämpa filosofiska begreppsdistinktioner och logisk argumentation i moralfrågor
- kunna analysera och bedöma handlingar ur etisk synvinkel samt klargöra sina egna moraliska beslut och värderingar utgående från den filosofiska etiken.

Nationella fördjupade kurser

3. Samhällsfilosofi ()

Kursens mål är att den studerande ska

- bli förtrogen med centrala begrepp och inriktningar inom samhällsfilosofin samt de grundläggande samhällsfilosofiska uppfattningarna om individens relation till gruppen, samhället och staten
- lära sig använda centrala filosofiska begrepp för att analysera samhällelig och politisk verksamhet och för att motivera sina egna lösningar på samhällsproblem
- lära sig att beskriva rättvisa, maktutövning och arbetsfördelning i individers, grupper och institutioners verksamhet
- lära sig att begreppslikt bedöma samhällsordningens uppbyggnad, grunder och legitimitet
- kunna tillämpa sina kunskaper på aktuella samhällsfrågor.

4. Kunskap, vetenskap och verklighet ()

Kursens mål är att den studerande ska

- gestalta filosofiska uppfattningar baserade på olika vetenskaper och vardagslivet om hur verkligheten är uppbyggd
- kunna analysera och bedöma filosofiska teorier om verkligheten, sanning, kunskap och vetenskap
- kunna strukturera och analysera kännetecknen för vetenskaplig forskning, slutledning och tolkning
- kunna analysera hur observationer och kunskap samt vetenskapliga teorier och modeller förhåller sig till verkligheten
- lära sig att uppfatta vetenskapsfilosofiska frågor inom någon specialvetenskap i några av gymnasiets läroämnen.

Psykologi

Nationella obligatoriska kurser

1. Psykisk aktivitet och lärande ()

Kursens mål är att den studerande ska

- förstå betydelsen av biologiska, psykiska, sociala och kulturella faktorer för att kunna förklara och förstå mänskligt beteende
- känna till psykologins centrala ämnesområden såsom känslor, motivation och kognitiva funktioner, samt kunna iaktta och reflektera över mänskligt beteende och sin egen psykiska hälsa med hjälp av begrepp som beskriver dessa
- fördjupa sig i psykologisk kunskap som berör läroprocesser och med hjälp av kunskapen kunna reflektera över sina studier
- kunna ge exempel på psykologiska forskningsområden och undersökningar inom dem samt analysera och bedöma motiven bakom forskningen och bevekelsegrund
- förstå att psykologisk kunskap baserar sig på forskning och kunna beskriva centrala kännetecknen för vetenskapligt tänkande.

Nationella fördjupade kurser

2. Människans utveckling ()

Kursens mål är att den studerande ska

- veta hur man undersöker människans utveckling och kunna bedöma kunskapens tillförlitlighet
- kunna beskriva faktorer som påverkar människans utveckling och växelverkan mellan dem
- fördjupa sig i olika delområden av människans utveckling och kunna beskriva växelverkan mellan dem samt kunna förklara utvecklingens kontinuitet under människans levnadslopp
- fördjupa sig särskilt i barn- och ungdomspsykologi samt teorier och forskningsrön inom dem
- känna till principerna för nervsystemets funktion och förstå sambandet mellan nervsystemet och individens psykiska utveckling
- kunna bedöma utvecklingspsykologisk kunskap och tillämpa den för att förstå sig själv och andra människor.

3. Människan som informationsbehandlare ()

Kursens mål är att den studerande ska

- känna till de allmänna principerna som styr kognitiv aktivitet och kunna tillämpa dem för att undersöka kognitiva fenomen
- fördjupa sig i de grundläggande kognitiva funktionerna, dvs. perception, uppmärksamhet och minne, samt med en mer avancerad kognitiv aktivitet, till exempel beslutsfattande, problemlösning, sakkunskap eller språkliga funktioner
- fördjupa sig i forskningen om kognitiva funktioner och kunna bedöma den
- förstå den neurologiska bakgrunden till kognitiv aktivitet och sambandet mellan kognitiva och psykiska funktioner.

4. Känslor, psykiskt välbefinnande och mental hälsa ()

Kursens mål är att den studerande ska

- få kunskap om forskning som gäller känslor och mental hälsa och förstå hur dessa kan undersökas samt kunna bedöma forskning kritiskt
- kunna beskriva hur känslor föds genom samverkan mellan biologiska och kognitiva faktorer och kunna reflektera över deras kulturbundenhet
- kunna analysera känslors betydelse för kommunikation och välbefinnande
- känna till faktorer som påverkar det psykiska välbefinnandet och olika sätt att upprätthålla den psykiska balansen
- kunna analysera sitt eget psykiska välbefinnande ur ett psykologiskt perspektiv och få verktyg att hitta lösningar som stödjer det egna välbefinnandet
- förstå psykologiska, biologiska, sociala och kulturella faktorer som påverkar den mentala hälsan
- känna igen de vanligaste mentala störningarna och problemen samt förstå svårigheten i att definiera mental hälsa och mentala problem
- tillägna sig djupare kunskap om minst en mental störning: orsaker, symptom och vård.

5. Människan som individ och social varelse ()

Kursens mål är att den studerande ska

- förstå vidden av begreppet personlighet
- känna igen och kunna förklara centrala skillnader mellan individer, såsom temperament, personlighetsdrag, intelligens, begåvning och tolkningsmönster
- känna till den biologiska grunden för individuella skillnader
- tillägna sig kunskap om forskning som gäller personlighet och socialpsykologi
- fördjupa sin förståelse för psykologiska forskningsmetoder när det gäller undersökning av individuella skillnader och personlighetspsykologisk forskning
- kunna analysera individens beteende som ett resultat av växelverkan mellan personlighet, situationsfaktorer och kultur
- kunna tillämpa personlighetspsykologisk och socialpsykologisk kunskap för att förstå olikhet.

Historia

Nationella obligatoriska kurser

1. Människan i en föränderlig omvärld ()

Under kursen granskas växelverkan mellan individen, samhället och naturen i den europeiska och globala kulturmiljön. Tyngdpunkten i undervisningen ska ligga på att förklara nutiden och granska historiska fenomen i ett långtidsperspektiv. Under kursen bekantar sig den studerande med centrala förändringar i de socioekonomiska strukturerna samt social- och miljöhistorien från jordbrukets början till nutid. Den studerande övar sig att använda olika typer av historiska källor.

2. Internationella relationer ()

Kursen behandlar centrala fenomen och förändrade maktförhållanden inom den internationella politiken från och med början av 1900-talet fram till i dag. Den internationella

politiken analyseras utifrån olika ekonomiska och ideologiska modeller. Centrala teman är konflikten mellan konkurrens och samarbete, strävan efter balans och säkerhet samt konkurrensen mellan olika politiska system. Under kursen fördjupar den studerande sin förmåga att söka, analysera och producera information och att tolka och bedöma olika typer av källor som berör internationella relationer.

3. Det självständiga Finlands historia ()

Kursens syfte är att analysera viktiga förändringsprocesser och utvecklingslinjer i Finlands historia från slutet av den autonoma tiden till nutid. Centrala föremål för granskning är utvecklingen av Finlands politiska och internationella ställning, kriser i anslutning till förändringarna, övergången från ståndssamhälle till medborgarsamhälle samt politiska, ekonomiska och kulturella brytningar. Under kursen undersöker den studerande olika källor, nya tolkningar och bruk av historia med avseende på Finlands historia.

Nationella fördjupade kurser

4. En europeisk världsbild växer fram ()

Under kursen granskas utvecklingen av samhällsligt tänkande, ideologier och mänskliga rättigheter samt mytiska, religiösa och vetenskapliga världsförklaringar från antiken till i dag. Under kursen fördjupar sig den studerande i kulturarvet, konsten och vetenskapen som uttryck för sin tid i Europa. Föremål för granskning är: den europeiska människan, förhållandet mellan individ och samhälle, kön och vardagsliv.

5. Sveriges östra rikshalva blir Finland ()

Kursen behandlar Finlands utveckling som en del av Östersjöområdets historia ända fram till autonomins tid. Under kursen undersöker den studerande utöver samhälle, ekonomi och miljö, även växelverkan mellan grupper och individer, vardagshistoria och människors levnadssätt samt näringsgrenar under olika historiska tidsperioder. Man fördjupar sig i synnerhet i näromgivningens historiska källor och i olika forskningsmetoder.

6. Globala kulturmöten ()

Under kursen fördjupar sig den studerande i begreppet kultur och hur tänkandet i fråga om kulturella skillnader förändrats samt undersöker hur inställningen till olika kulturer har varierat i takt med att tänkandet och samhällsstrukturen förändrats. Kultur ska ses som ett övergripande begrepp. Under kursen granskas möten och växelverkan mellan europeiska och utomeuropeiska kulturer under olika historiska tidsperioder.

Lokala tillämpade kurser

7. Historiens vingslag ()

Under kursen fördjupar den studerande sig i förändringsprocesser i samhället ur ett historiskt perspektiv. Kursen är tematiskt uppbyggd. Under kursen tar den studerande sig an källkritiska metoder samt förstärker sin analysförmåga. Kursen sporrar de studerande till samhällsmedvetna medborgare.

Samhällslära

Nationella obligatoriska kurser

1. Det finländska samhället (SL1)

Kursen ger den studerande insikt i politiska system och samhällssystem och hur man kan påverka inom dem. Tyngdpunkten i kursen ska ligga på att analysera det finländska samhället med hjälp av statsvetenskapliga, socialpolitiska och sociologiska begrepp och teorier. Centrala perspektiv är demokrati, samhällets grundstrukturer och hur de uppstår och

utvecklas, samt makt och påverkan med betoning på ett aktivt och engagerat medborgarskap.

2. Ekonomikunskap (SL2)

Kursen grundar sig på ekonomiska vetenskaper och vägleder den studerande att förstå ekonomiska verksamhetsprinciper och den aktuella ekonomisk-politiska debatten. Mikro- och makroekonomiska frågor behandlas ur medborgarnas, företagens och staternas perspektiv. Under kursen undersöker den studerande samband mellan ekonomi och politik samt vilken betydelse arbete och företagande har för finansieringen av välfärdsstaten. Den studerande analyserar även sambandet mellan ekonomi och miljö ur ett hållbarhetsperspektiv.

3. Finland, Europa och en värld i förändring (SL3)

Kursen fördjupar den studerandes kunskap om Europas ekonomiska och politiska integration och den enskilda medborgarens ställning i ett integrerat Europa och i en global värld. Under kursen lär sig den studerande att följa med aktuella händelser i världen. Kursen sporrar den studerande att delta i debatter om olika händelser inom internationell politik. I kursen betonas undersökande arbetssätt där man använder medier och andra mångsidiga informationskällor.

Nationella fördjupade kurser

4. Medborgarens lagkunskap (SL4)

Under kursen fördjupar den studerande sig i grunderna för Finlands rättssystem och hur man kan utöva sina juridiska rättigheter. Hen bekantar sig med juridiska avtal och informationskällor och fördjupar sig i hur man behandlar allmänt förekommande juridiska frågor.

Religion

Evangelisk-luthersk tro

Nationella obligatoriska kurser

1. Religion som fenomen – i kristendomens, judendomens och islams fotspår (RE1)

Kursens mål är att den studerande ska

- förstå religiösa och icke religiösa livsåskådningars natur och inre mångfald
- kunna analysera religion som ett fenomen och känna till religionsforskning
- känna till judendomens, kristendomens och islams gemensamma rötter samt deras centrala drag, kulturarv och inflytande i samhället
- kunna diskutera aktuella frågor som berör judendomen, kristendomen och islam
- utveckla förmåga att komma till rätta i mångreligiösa och mångkulturella miljöer och arbetsmiljöer.

2. Kristendomen som världsomfattande religion (RE2)

Kursens mål är att den studerande ska

- förstå kristendomens betydelse ur kulturellt, samhälleligt och individuellt perspektiv
- känna till centrala riktningar inom kristendomen samt bakgrunden till deras uppkomst och kunna jämföra deras centrala drag
- fördjupa sig i olika tolkningssätt och uttrycksformer inom kristendomen på olika håll i världen
- kunna analysera och bedöma den aktuella debatten om kristendomen.

Nationella fördjupade kurser

3. Religioner och religiösa rörelser i världen (RE3)

Kursens mål är att den studerande ska

- känna till religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan som en del av det individuella och kollektiva livet samt religionernas inflytande på kultur och samhälle
- känna till hur religioner som uppkommit i Indien och Kina syns och påverkar i västländerna
- känna till naturreligionernas utbredning och centrala drag
- fördjupa sig i bakgrunden till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag
- utveckla förmåga att komma till rätta i arbetslivet och i internationella miljöer.

4. Religion i det finska samhället (RE4)

Kursens mål är att den studerande ska

- få en mångsidig bild av samverkan mellan religion och samhälle i dagens Finland
- fördjupa sig i religionernas inflytande och betydelse inom den offentliga, privata, tredje och fjärde sektorn
- förstå att kunskap om religioner behövs på olika områden i samhällslivet
- kunna analysera den aktuella debatten kring religionsfrihet och kring samverkan och dialog mellan religion och samhälle
- kunna leva som en aktiv medborgare och medlem i samhället
- utveckla förmåga att ta del av dialogen mellan religioner och livsåskådningar.

5. Religion inom vetenskapen, konsten och populärkulturen (RE5)

Kursens mål är att den studerande ska

- känna till religionsvetenskapliga perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning
- uppfatta samband mellan religion och konst: betydelsen av religiös konst och arkitektur i olika religioner och religionernas inflytande på konstens utveckling
- fördjupa sig i hur man genom religiös konst uttrycker centrala läror inom en religion, i synnerhet kristendomen
- få kunskap om religiös symbolik och hur religiösa teman behandlas inom konst och • känna till hur den fornnordiska tron och kristendomen har påverkat det finländska kulturarvet.

6. Religioner och medier (RE6)

Kursens mål är att den studerande ska

- lära känna religionsrelaterade aktuella teman i medierna
- kunna analysera och bedöma förhållandet mellan religion och medier
- kunna bedöma religionsrelaterad information och dess källor kritiskt
- delta i produktionen av religionsrelaterat medieinnehåll eller genomföra en medieanalys.

Lokala tillämpade kurser

Tala liv, dela liv – diskussionsgrupp om existentiella frågor (RE7)

En kurs som genom diskussioner, film och värderingsövningar fokuserar på aktuella livsfrågor. Kursen syftar till att tolka existentiella frågor som relaterar till vad det innebär att vara mänska – i synnerhet i samband med situationer då existensen ("livet") utmanas på olika sätt – och som har sin grund i vad vi som människor tänker och gör för att skapa mening i våra liv. Olika etiska frågor diskuteras utgående från en kristen värdegrund. När människor förstår sig själva bättre är det lättare att se andra i ett större perspektiv.

Livsåskådningskunskap

Nationella obligatoriska kurser

1. Världsåskådning och kritiskt tänkande (LK1)

2. Människan, identiteten och ett gott liv (LK2)

Nationella fördjupade kurser

3. Individen och samhället (LK3)

4. Kulturens inverkan på människans livsåskådning (LK4)

5. Livsåskådningarnas värld (LK5)

6. Teknologi, världsåskådningar och mänsklighetens framtid (LK6)

Hälsokunskap

Nationella obligatoriska kurser

1. Hälsans byggstenar (HÄ1)

Den obligatoriska kursen ska fördjupa den hälsokunskap som den studerande tillägnat sig i den grundläggande utbildningen och förståelsen för främjandet av hälsa och välbefinnande. Den studerande ska också lära sig att identifiera och bedöma förutsättningarna för hälsa i sitt eget liv, den närmaste omgivningen och miljön samt i det samhälleliga beslutsfattandet. Viktigt är också att utveckla kunskaper i egenvård och hälsa i vardagen, skydda den mentala hälsan och behandla aktuella frågor samt frågor som de studerande tar upp.

Nationella fördjupade kurser

2. Människan, miljön och hälsan (HÄ2)

Under kursen granskas hälsa, välbefinnande och trygghet som resurser samt social hållbarhet som ett mål för en hållbar framtid. Kursen fokuserar också på att undersöka hur arvs- och miljöfaktorer påverkar hälsan och funktionsförmågan.

3. Hälsa och forskning (HÄ3)

Kursen ska ge en helhetsbild av den historiska utvecklingen och de viktigaste framtida utmaningarna vad gäller främjande av hälsa och förebyggande av sjukdomar. Kursen ska stärka den studerandes förmåga att inhämta och bedöma hälsorelaterad vetenskaplig kunskap och vardagskunskap och att tillämpa sin hälsokunskap som en aktiv medborgare. Under kursen ska den studerande lära sig att kritiskt bedöma faktorer som påverkar hälsan och att reflektera kring möjligheterna att med hjälp av forskning och beslutsfattande främja hälsan i den närmaste omgivningen, i samhället och globalt.

Gymnastik

Nationella obligatoriska kurser

1. Motion ger energi (GY1)

Målet är att den studerande ska förstå att fysisk aktivitet och funktionsförmåga är en grundläggande förutsättning för hälsa och välbefinnande. Den studerande ska utveckla sina fysiska färdigheter och sin kroppsliga uttrycksförmåga och få kunskaper och erfarenheter av mångsidig träning av fysiska egenskaper. Den studerande ska få erfarenheter av att utöva idrott gemensamt enligt principen om rent spel. Uppfattningen om den egna fysiska kapaciteten stärks när den studerande lär sig nytt och upplever glädje och avkoppling i gymnastiken.

2. En aktiv livsstil (GY2)

Målet är att undervisa och uppmuntra den studerande att tillägna sig en motions- och hälsoinriktad livsstil och få tillräcklig fysisk aktivitet varje dag. Den studerande ska vägledas

att förstå att fysisk aktivitet som stödjer funktionsförmågan, hälsan och välbefinnandet förutom idrottsintressen också består av vardagsval och undvikande av långvarigt sittande.

Nationella fördjupade kurser

3. Motion och hälsa (GY3)

Kursen ska särskilt fördjupa kunskaper och färdigheter som anknyter till den fysiska funktionsförmågan. Kursens syfte är att främja regelbunden motion samt att iakttä och utveckla sina fysiska egenskaper. Läraren ska leda planeringen och genomförandet av ett motionsprogram. Motionsprogrammet ska i mån av möjlighet genomföras med hjälp av sportteknologi.

4. Att motionera tillsammans (GY4)

Kursen ska särskilt fördjupa kunskaper och färdigheter som anknyter till den sociala funktionsförmågan. Syftet med kursen är att främja de studerandes sociala gemenskap. Arbetssätten ska präglas av de studerandes delaktighet, aktivitet och samverkan. Kursinnehållet kan bestå av någon gemensam aktivitet, till exempel de gamlas dans eller någon annan projekthelhet.

5. Motion och välbefinnande (GY5)

Kursen ska särskilt fördjupa kunskaper och färdigheter som anknyter till den psykiska funktionsförmågan. Syftet med kursen är att hjälpa de studerande att orka och att öka sin studieförmåga genom avslappnande och stimulerande upplevelser av motion och idrott. Mångsidiga gymnastikövningar ger möjlighet till delaktighet, känsla av fysisk kapacitet och erfarenheter av att uttrycka sig med kroppen.

Lokala tillämpade kurser

Idrottsinriktning (GY6)

Målet för träningskurserna är att den studerande

- utvecklar de egenskaper som krävs vid idrottande (snabbhet, styrka, uthållighet).
- lär sig att träna långsiktigt, målmedvetet och resultatintriktat samt lär sig att bedöma sin egen utveckling.
- lär sig att samordna de krav studierna och idrotten ställer.

Träningskurserna bedöms enligt skalan godkänd/underkänd.

Gymnasierna ordnar gemensamt två träningskurser per läsår.

I samband med genomgåendet av dessa fem träningskurser har den studerande möjlighet att avlägga gymnasiediplom i gymnastik.

Idrottsinriktning (GY7 - GY10)

Snabbhet, styrka, uthållighet

Musik

Nationella obligatoriska kurser

1. Musiken och jag ()

Kursens mål är att den studerande ska hitta sitt eget sätt att ta del av och skapa musik. Den studerande ska genom att delta i musikalisk verksamhet få erfarenheter av att musicera, fördjupa sitt kunnande och reflektera över sin roll som musikåhörare, -tolkare, -skapare och användare av kulturtjänster. Utifrån sitt personliga förhållande till musiken ska varje studerande uppnå insikt i musikens betydelse i livet och i kommunikationen mellan människor. Under kursen ska de studerande bekanta sig med varandras musikintressen och

med det lokala musiklivet. Den studerande ska utveckla sin röst användning och sin förmåga att spela något instrument för att utveckla sitt musikaliska uttryck och tänkande. Under kursen ska den studerandes kännedom om musik och musikaliska begrepp fördjupas genom praktiskt musicerande. Den studerande ska lära sig att iaktta sin ljudmiljö och bli insatt i hörselvård.

2. Ett flerstämmigt Finland ()

Kursens mål är att den studerande ska lära känna den finländska musiken och utveckla sin kulturella identitet. Den studerande ska undersöka olika musikkulturer i Finland, inklusive subkulturer, och lära sig förstå bakgrunden till dem, hur de utvecklats och deras centrala drag. Det är också viktigt att beakta att de finländska musikkulturerna är en del av den europeiska och globala musikvärlden. I undervisningen ska mångsidiga arbetssätt användas, i synnerhet musicerande och musiklyssnande. I samband med musicerande ska man fästa avseende vid att utveckla den konstnärliga uttrycksförmågan samt förmågan att lyssna och kommunicera. Musikrepertoaren ska innehålla olika musikgenrer, allt från populärmusik till konstmusik och folkmusik.

Nationella fördjupade kurser

3. Fritt fram för musik ()

Kursens mål är att den studerande ska lära känna musikgenrer, -stilar och -kulturer som den studerande inte är bekant med från förr, samt fördjupa sin förståelse för musikens kulturbundenhet. Den studerande ska undersöka likheter och olikheter i musikalisk praxis inom olika musikkulturer och lära sig förstå hur varje kultur själv definierar sin uppfattning om musik. Under kursen ska den studerande fördjupa sig i några musikgenrer eller musikkulturer. Den studerande ska utveckla sin förmåga att musicera och sin förmåga att söka och hantera information. Kursen kan även genomföras som ett projekt.

4. Musikens budskap och makt ()

Kursens mål är att den studerande ska tillägna sig kunskap om hur musiken används och om musikens möjligheter att påverka inom olika konstformer, i multimediala informations- och kommunikationsmiljöer och i samhället. Den studerande ska undersöka sambandet mellan musik och text, bild och rörelse samt med hjälp av några avgränsade exempel fördjupa sig närmare i hur musiken används i exempelvis filmer, teater, medier eller webbmiljöer. Vid analys av ovan nämnda musikuttryck ska man fokusera på att förstå helheter. Genom att analysera existerande eller självproducerat material kan de studerande utforska möjligheterna att påverka genom musik. Kursen kan även genomföras som ett tvärkonstnärligt eller ämnesövergripande projekt.

Bildkonst

Nationella obligatoriska kurser

1. Bilder och kulturer (KO1)

Kursens mål är att den studerande ska

- undersöka innehåll, fenomen, processer och förfaringssätt inom bildkonsten och annan visuell kultur
- använda uttryckssätt som är typiska för bildkonsten och annan visuell kultur i sina bilder och fatta egna beslut
- iaktta sina egna och andras bildkulturer samt aktuella fenomen inom konst, i medier och annan visuell kultur
- utforska bildkonst och annan visuell kultur ur individens, gruppens och samhällets perspektiv, individuellt och i grupp
- iaktta olika bilder ur verkets, konstnärens och betraktarens perspektiv med hjälp av olika bildtolkningsmetoder
- förstå bildkonstens och den övriga visuella kulturens betydelse i sitt eget liv, i samhället och i en global värld.

2. Formgivna och byggda miljöer (KO2)

Kursens mål är att den studerande ska

- fördjupa sin visuella uttrycksförmåga genom att undersöka samband mellan omgivningens bildkulturer och kulturarvet, konsten och de egna bilderna
- iaktta byggda och naturliga miljöer ur ett perspektiv av kulturell mångfald och hållbar utveckling
- använda innehåll, processer och förfaringssätt som är typiska inom arkitektur, design och produktifiering som utgångspunkt för att skapa bilder
- delta och påverka i olika miljöer med hjälp av visuella metoder och andra metoder att producera kunskap
- undersöka naturens, arkitekturens och designens betydelser för individen, gruppen, i samhället och globalt
- förstå konstens betydelse i olika miljöer och planeringen av dem samt i aktuella samhällsfrågor.

Nationella fördjupade kurser

3. Medier och delaktighet (KO3)

Kursens mål är att den studerande ska

- fördjupa sina färdigheter i visuell kommunikation samt informations- och kommunikationsteknologi genom att utforska samband mellan medier och andra miljöer, egna bilder, konst och kulturarv
- iaktta mediekulturer med fokus på kulturell mångfald och hållbar utveckling
- använda medieinnehåll och – fenomen, olika förfaringssätt och mediala planeringsprocesser som utgångspunkt för att skapa bilder
- delta och påverka i mediemiljöer med hjälp av visuella metoder och genom andra sätt att producera kunskap
- undersöka mediekulturers betydelser för individen, gruppen, i samhället och globalt
- förstå betydelsen av det visuella i mediekommunikation, mediemiljöer och mediepresentationer samt i planeringen och skapandet av dem.

4. Konstens olika världar (KO4)

Kursens mål är att den studerande ska

- undersöka samband mellan konstinnehåll och -fenomen, olika förfaringssätt och egna bilder, omgivningen och kulturarvet på ett fenomenorienterat sätt
- iaktta bildkonst som producerats under olika tider och i olika miljöer med fokus på kulturell mångfald och hållbar utveckling
- tillämpa olika material, tekniker och uttryckssätt för att skapa bilder, individuellt och i grupp
- granska bildkonstens betydelser för individen, gruppen och samhället genom att tillämpa bildtolkningsmetoder
- utforska fenomen i sin egen livsmiljö och i samhället genom bilder och på andra sätt
- förstå konstens betydelse i byggda och naturliga miljöer, egna bilder samt för att påverka och delta.

Studiehandledning

Nationella obligatoriska kurser

1. Jag som studerande (SH1)

Kursens mål är att den studerande ska

- få information om gymnasiestudierna, studiernas uppbyggnad och studentexamen
- vidareutveckla studiefärdigheter som förutsätts i gymnasiet samt centrala kunskaper och färdigheter som behövs för att kartlägga sina styrkor och intresseområden
- fundera över frågor i anslutning till livslångt lärande och personlig utveckling.

2. Fortsatta studier och arbetsliv (SH2)

Kursens mål är att den studerande ska

- utveckla sin självkännedom och sin förmåga att planera och ha kontroll över sitt liv
- fördjupa sig i teman som är centrala med tanke på fortsatta studier och arbetsliv och som utvecklar förmågan att planera sin karriär och sitt liv samt ger färdigheter för övergången till fortsatta studier och arbetslivet
- bekanta sig med olika utbildningsalternativ på andra stadiet och på universitet och högskolor samt med det övriga utbildningsutbudet
- förbättra sina arbetslivsfärdigheter och fördjupa sin kunskap om arbetslivet.

Temastudier

Nationella fördjupade kurser

1. Tvärvetenskapligt tänkande (TS1)

Kursens mål är att erbjuda den studerande möjligheter att vidareutveckla ett mångsidigt och ämnesövergripande tänkande. Den studerande ska, inom ramen för större helheter, lära sig att se samband mellan olika vetenskapsområden och konstarter samt växelverkan mellan centrala principer och begrepp inom dem. Under kursen ska den studerande även vidareutveckla sitt kritiska och kreativa tänkande både självständigt och i samarbete med andra. Den studerande ska analysera och bedöma olika begreppssystem och perspektiv och använda dem för att dra slutsatser och hitta lösningar. Det centrala innehållet i kursen ska väljas från minst två olika läroämnena eller temaområden. Kurs: Kan man tro på allt man läser?

Ämnen: Modersmål och litteratur, filosofi och övriga realämnena

2. Undersökande projektarbete med hjälp av digitala arbetssätt (TS2)

Målet för denna kurs i informations- och kommunikationsteknologi är att den studerandes självständigt eller i samarbete med andra studerande planerar, genomför och presenterar ett dokumenterat projekt, en undersökning, uppfinning eller annan produkt som anknyter till något fenomen, tema eller ämnesområde. Den studerande ska samtidigt utveckla sin digitala kompetens. Ett annat mål är att den studerande ska ges möjlighet att arbeta och samarbeta över ämnesgränserna. Det centrala innehållet i kursen ska ha koppling till kunskaper och färdigheter inom två eller flera olika läroämnena eller temaområden.

Kurs: Vatten - förutsättning för liv

Ämnen: Kemi, biologi, geografi, hälsokunskap

Mål: Att undersöka vattnets innehåll och dess betydelse för människan

Metoder: laboration, observation, enkät, intervju

Innehåll: Tillgång, rening, ekologi, hälsa, kemikaliepåverkan

3. Vardagskompetens (TS3)

”Skapande av ett evenemang”

Målen för kursen är att:

1. Studeranden skall utveckla inre och yttre företagsamhet
2. Studeranden skall lära sig planering/målbeskrivning, genomförande och utvärdering av valfritt evenemang

Kursen kan innehålla bl.a delar som:

- mötesteknik
- ekonomisk planering/uppgörande av en budget
- relevant lagstiftning
- samarbete med aktör utanför skolan (banker, försäkringsbolag, företag, organisationer, etc)
- kundservice
- PR och användandet av olika kanaler för marknadsföringen av evenemanget

Kulturpass

Kulturpasset motsvarar en gymnasiekurs. Studierna kan genomföras under tre gymnasieår eller under en kortare tid, beroende på egen aktivitet. Kursen avläggs genom att delta i olika kulturevenemang. Den studerande ska delta i totalt 20 evenemang och göra en egen fritt utformad portfolio. I portfolion ska finnas inträdesbiljetter, programblad osv. från alla tjugo evenemang samt en rapport över följande:

- ett musikevenemang
- ett bildkonstevenemang
- en teaterföreställning
- en film

Ett valfritt kulturevenemang, t.ex. en föreläsning, marknadsbesök, idrottstävling osv. Eller t.ex. en rapport över en utlandsresa. I den obligatoriska delen ingår dessutom en guidad rundtur i Kristinestad (ordnas via skolan) samt ett museibesök i vilket ingår någon uppgift.

Förutom dessa sju obligatoriska finns det tretton valfria tillfällen som den studerande inte behöver göra någon skild rapport. Den studerande kan ha högst två likadana evenemang, ex. konsert, film, teaterbesök osv. Ett alternativ är att själv uppträda eller producera kultur. Minst ett av evenemangen måste vara finskspråkigt. Den studerande kan också ge rapport över finskspråkiga evenemang på svenska.

Kulturbyrån har lovat ge oss en lista med tips och den som avlägger passet kan eventuellt också få rabatt på inträdesavgifterna.

Allmän information

Kristinestads gymnasium

Ulrika Eleonoravägen 3 / PB 67

64100 KRISTINESTAD

Tfn	kansli 040 147 7047
	Rektor 040 147 7025
e-post	krs gym@krs.fi
hemsida	www.kristinestad.fi
rektor	Peter Grannas
skolsekreterare	Ann-Marie Ahlkulla
hälsovårdare	Eva Norrgård 040 545 0337
Gårdskar!	Peter Lillbäck 040 511 4505